

77. sayımızda başlattığımız "ESKİ SAYILARDAN" sayfamızda yine gündeme denk gelen bir konuyu ele alıyoruz. Böylece, bu konuda 1980'den önce neler söylendiğini, bugün söylenenlerle karşılaştırmak ve toplumsal hafızamızı tazelemek istiyoruz.

TEKNİK ELEMANLARIN İŞYERLERİNDE ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE

İlker AKMAN (TMMOB Örgütlenme Sekreteri)

Birlik Haberleri 15 Ağustos 1975

Hazırlayan: Adil AYTEKİN

Maden Mühendisi

ÖRGÜTLENMEMİZ İŞYERİNDE

ÖRGÜTLENME ESASINA

DAYANMAKTADIR.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği geçen yıl başlattığı İşyeri temsilciliklerine dayanan örgütlenmesini sürdürmektedir. Kurulmaya başlanmasından bugüne dek hızla çoğalan ve kendilerine düşen görevleri yapan işyeri temsilcilikleri üzerine, bir sürü tartışma gelişmiş olması, bu tür örgütlenmeye sendikal örgütlenmeler dışında ilk kez TMMOB'de başlanmış olmasındandır. Bu nedenle, işyeri temsilcilikleri geçen süre içinde daha çok önem kazanmış, aynı zamanda görev ve işlerliği de daha çok aydınlanmıştır. Her zaman söylendiği gibi TMMOB işleri temsilciliklerinin görev ve fonksiyonlarına ve şu dönemdeki somut görevlerine geçmeden önce, işyerlerinde örgütlenmenin önemi ve nedenleri üzerinde bir kez daha durmakta yarar vardır.

İŞYERLERİNDE ÖRGÜTLENMEK

GEREKLİDİR.

Her toplum gibi toplumumuz da bir üretim içindedir. Üretimi gerçekleştiren sınıf ve tabakaların sosyal yaşamları içindeki sorunlarının bir manada kaynaklandığı, bir manada da ortaya çıktığı yer, işyerleri olmaktadır. Toplumun içinde bulunduğu sosyal huzursuzluk işyerlerine olduğu gibi yansımaktadır. Bu karşılıklı etkileşim, işyerinde çalışanların birlikte olma nesnel koşullarının her an var olmasını yaratmakta-

dır. Bir de mevcut üretim ilişkilerinin içinde açık bir sömürü altında olan, çalışanların emeklerinin karşılığını almaması da birlikte düşünülürse işyerlerinde örgütlenmenin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkar. Ülkemizdeki üretim ilişkilerinin emperyalist-kapitalist olması, başka bir deyişle ülkemizin (Ekonomik-Politik-Askeri Kültürel) her konuda dışa bağımlı bir yapıya sahip olması, yurt düzeyinde bir dizi sorun yaratmaktadır. Ülkemizdeki kapitalistleşmenin dışa bağımlı çarpık yapısı montajcı nitelikli bir sanayileşmeyi yaratırken, ulusal düzeyde olan sorunları öne çıkarmaktadır. Ancak bu olgu, ülkenin sosyo-ekonomik yapısal sorunları ile içiçe olmasından dolayı çalışanların yaşamını da içine almakta, onların, sınıfsal sorunları ile bütünleşmekte ve tayin edici olmaktadır.

Örneğin: Montaj nitelikli bir fabrikada teknoloji veya üretim olarak dışa bağımlı olmasından dolayı ortaya çıkan bir aksama, oradaki üretimi ne kadar olumsuz etkiliyor, bu arada fabrikada doğan huzursuzluk ve aksamaların çalışanlar üzerine yapacağı baskı da o denli artmaktadır. Sömürünün devam edememesinin işverenlere getirdiği hırçınlıklar, çalışanların hak alma mücadelesi karşısında daha da artmakta, bir yanılla mücadeleye hız verirken, bir yanılla da mücadelenin engellenmesi için başvurulan anti-demokratik baskı ve saldırılar da o denli yoğunlaşmaktadır.

Örnek olarak bahsettiğimiz bu ve buna benzer sorunlar çok basit gibi görünmekle birlikte, aslında, içinde bulunduğumuz

emperyalist-kapitalist sistemin işyerlerine yansımalarıdır. Küçük düzeyde olan bu sorunların yaptığı birikim, gene sistemin bir ifadesi olan ülkemizin ekonomik ve politik buhranları ile bütünleşmektedir.

Aynı şekilde ülke ekonomisini etkileyen, ve dışa bağımlılığı pekiştirici bir dizi karar alınırken, hayat pahalılığı, enflasyon, işsizlik giderek artmakta, en azından ev kiralari ve mutfak masrafı, alınan maaşı alıp götürmektedir. Bu durumda işyerlerinde yansıyan veya kaynaklanan sorunların yarattığı potansiyeli ihmal etmemek gerekir.

Bütün bu nedenler, işyerinde örgütlenmenin gerçekten çok önemli olduğunu öne çıkarmaktadır. Buna bir de işyeri temsilciliklerinin araç niteliği eklenirse bu önem bir kat daha artar. Zira, işyerinde örgütlenme ile gerek işyerinde çalışanların birlikteliği sağlanmakta, gerekse yaygın fiili bir güç oluşturulmaktadır. Sosyal ve siyasal gerçeklerin açığa çıktığı oranda bilinçlenmenin yükseldiği, bilinen bir doğrudur. Bu ise bir mücadeleyi ve bilgilenmeyi içerir. İşte bu bilgilenme-bilgilendirme görevinin yapılması ve mücadelenin, gerek açığa çıkarıcı olmasında ve gerekse sonuca ulaşmasında işyeri temsilciliklerinin araç olarak önemli görevleri vardır.

İŞYERİ TEMSİLCİLİKLERİNİN

DURUMU, YERİ VE SORUMLULUKLARI

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği de bu anlayışla işyeri temsilciliklerine özel önem vermektedir ve örgütlenmesini işyerinde örgütlenme esasına dayandırmaktadır.

Yukarıda genelde ve kabaca hatlarını çizmeye çalıştığımız işyeri temsilciliklerinin görevlerini ülkemizin somut şartları ve örgütlenmemiz açısından ele almak gerekmektedir.

Burada işyeri temsilciliklerinin görevlerinin ve sorumluluklarının ne olduğu öne çıkmaktadır.

İşyeri temsilcilikleri TMMOB Yönetim Kuruluna karşı sorumludur. İşyeri temsilcilikleri için, kurulma, kapatma, uygulamaya veya

esaslara ilişkin kararlar, TMMOB yönetim kurulunda alınır. TMMOB yönetim kurulu, bir işyerinde temsilcilik kurulması veya kurulmamasına karar verebilir. Başka bir tanımla, işyeri temsilcilikleri, işyerlerinde TMMOB'nin tüzel kişiliğini, o işyerindeki mühendis ve mimarlar adına temsil etmek yetkisi taşıyan bir kuruluştur. Bu nedenle doğrudan doğruya TMMOB'ye karşı sorumlu olup, işyerinde idareye karşı sorumlu değildir ve işyeri idare amirliklerine karşı muhatap durumunda olan TMMOB'dir.

Ancak hiç kuşkusuz işyerinde toplantı yapılması, bir takım özel işyeri sorunları çerçevesinde, işyeri idaresi ile diyalog içinde olunması doğaldır. Burada bir başka noktaya daha açıklık getirmek gerekmektedir. O da TMMOB işyeri temsilciliklerinin sendika işyeri temsilcilikleri gibi ele alınmasıdır. Farkı kısaca koyarsak, sendika işyeri temsilcilikleri, gerek sendikayı temsil eder, gerek idare ile pazarlığa oturur ve gerekse de işyerinde mekanı vardır. TMMOB işyeri temsilciliklerinde ise bunlar sözkonusu değildir. Ancak idare ile anlaşıldığı takdirde mekan sağlanabilir. Hiç kuşkusuz işyerlerinde örgütlenme esası, vermekte olduğumuz sendikal hakların elde edilmesi halinde, işyerinde örgütlenmesinin nesnel koşullarını hazırlamış olacaktır.

İşyeri temsilciliklerinin yetkilerine gelince, işyeri temsilcilikleri, TMMOB Yönetim Kurulunun kendilerine tanıdığı yetkileri kullanmak durumundadırlar. Temsilcilikler, TMMOB adına, işyerindeki mühendis ve mimarlara çağrıda bulunabilir, çalışmalar yürütebilirler.

TMMOB VE TEMSİLCİLİKLERİN

ÇALIŞMALARI BİR BÜTÜNDÜR

Ancak yapılan çalışmalar, TMMOB'nin çalışma programı doğrultusunda olmak zorundadır. TMMOB adına, çalışma programı dışında, çalışmaların yürütülmesi elbette beklenemez. Bu nedenle her işyeri temsilciliği, Birlik Haberlerinde de yayınlanan Birlik Çalışma Programını inceleyerek, kendi işyerinin somut koşulları sorunları ve özelliği içinde bu çalışma programının ilke ve

çalışma alanlarının ışığı altında özel bir çalışma programı, yapmak durumundadır.

Bu şekilde, işyerindeki çalışma ve örgütlenmenin o işyerinde çalışanları, somut görevler çerçevesinde çalışmalara katmaları mümkün olacak, örgütlenme yaygınlaşacaktır. Kuşkusuz il ve bölge işyeri temsilciliklerinin özel çalışma programları; TMMOB'nin örgütlenme programıyla gelen ve verilen anti-emperyalist, anti-faşist mücadeleyi güçlendirecek ve bu mücadele etrafında işyeri düzeyinde çalışanların örgütlenmesini ve dayanışmasını sağlayacak şekilde olmalıdır.

Bu çalışmalarda üyelerin sorunlarını içeren, özlük hakları gibi sorunların Birliğe aktarılması doğru olacaktır. Genellikle ülkemizdeki anti-demokratik yasa ve uygulamaların ifadesi olan bu sorunların Birliğe aktarılması, yaygın veya örnek biçimdekilerin Birlik Haberleri'nde yansımaları, özel sorunların Birliğin hukuk danışmanı ile veya Birlik yönetiminin girişimleri ile çözülmeye çalışılması gerekmektedir. Bu çalışmaların ve anti-demokratik yasa ve uygulamalara karşı etkin bir mücadelenin verilebilmesi için, en azından her üyenin varsa çalıştığı işyerindeki temsilciye, yoksa doğrudan doğruya TMMOB'ye durumu aktarması ve bilgilendirme görevini yapması gereklidir. İşyeri temsilciliklerinin bilgilendirme-görevlerinden olan araştırma ve ulusal düzeydeki bir takım gerçekleri açığa çıkarma, sorunları koyma çalışmalarını içeren çok önemli bir görevi de başta da belirttiğimiz gibi, içinde bulunduğumuz emperyalist-kapitalist sistemden gelen, yapısal ve teknolojik sorunlar olarak işyerlerine yansıyan sorunlara eğilmek, bu sorunları araştırmak, derlemek, gerek işyerlerindeki üyeler, gerekse TMMOB'ye aktarmak olacaktır. Türkiye'deki her çeşit çalışma alanını içeren işyerlerinden gelen bu tür çalışmaların, ülkemizin sorunlarını açığa çıkarması ve sorunlara ışık tutarak, mücadele yöntemlerinin ve çözüm önerilerinin gelişmesine katkıda bulunacağı açıktır.

İŞYERİ TEMSİLCİLİKLERİ

BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ

MÜCADELESİNDEKİ TEKNİK ELEMAN

DAYANIŞMASININ ARAÇLARIDIR.

Başta da belirttiğimiz gibi emperyalist-kapitalist sistemin işyerinde yaratacağı bir dizi sorun ve sömürü işyerinde çalışanların birlikte hareket etmelerini ve kenetlenmelerini getirecektir. İşte bu durumda işyeri temsilcilikleri de bu mücadelenin içinde ve önünde olmak zorundadır. Bu mücadele TMMOB'nin üst düzeyde sürdüreceği çalışmaların bir parçası ve bütünleyicisidir. Mücadele, bazen işyerleri düzeyinden kaynaklanan, bazen de ülkede süren anti-demokratik baskı ve saldırılardan kaynaklanan sorunlar çerçevesinde, çalışanların ortak mücadelesine dönüşecek şekilde sürdürülmek zorundadır. Bu nedenle işyeri temsilcilikleri anti-emperyalist, anti-faşist ilkeler çerçevesinde olan her girişimi açığa çıkarır ve engelleyici çaba gösterirken, bu mücadelenin içinde olan diğer çalışan kesimlerle dayanışma içine girmesi gereklidir. Bunu sağlamak için iller düzeyinde işyeri temsilciliklerinin biraraya gelmesi ve ortak kararlar geliştirmesi gerekli olmaktadır.

Bugün bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi kitlelere inmek durumundadır. Bu mücadelenin çalışanların dayanışması ve fiili birliği ile gelişeceği hatırlanırsa işyeri temsilciliklerinin önemi daha da artar. İşyeri temsilcilikleri yapacakları bu çalışmalarda ve ittifaklarda Birliği haberdar etmeli, Birliğin ilkeleri doğrultusunda hareket etmelidirler. TMMOB yönetimi ve kadroları bu çalışmalarda işyeri temsilcileri ile toplantılar düzenleyecek, ortak programlar yapacak, ve Birliğin çalışmalarını aktaracaktır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, yurt ve meslek sorunlarını bir bütün olarak gören anlayışıyla; anti-emperyalist, anti-faşist mücadele içinde, kitlelerin bağımsızlık ve demokrasi uğrunda dayanışma ve birliğini sağlamada işyeri temsilcilikleri ile birlikte mücadeleyi sürdürmede kararlıdır.